

TŁUMACZENIA DZIEŁ LITERACKICH KAROLA WOJTYŁY / JANA PAWŁA II NA WYBRANE JĘZYKI OBCE

Z uwagi na rangę Autora jako głowy Kościoła katolickiego oraz wynikającą z jego pozycji konieczność komunikacji z wiernymi na całym świecie pisma Karola Wojtyły / Jana Pawła II były wielokrotnie tłumaczone na języki obce. Translacji poddawano przede wszystkim teksty teologiczno-filozoficzne, rzadziej natomiast przekładano dzieła literackie. W 2005 r. w Warszawie został wydany obszerny tom *Dzieła Jana Pawła II. Bibliografia publikacji wydanych poza Polską*¹, w którym odnotowano przekłady pism Ojca Świętego (literackich i teologiczno-filozoficznych) w 89 krajach na 57 języków. Rok później, czyli w 2006 r., w Krakowie do książki *Przestrzeń słowa. Twórczość literacka Karola Wojtyły – Jana Pawła II*² dołączono kilkustronicowy wykaz tłumaczeń poezji i dramatów Papieża na języki obce (17 języków europejskich oraz język hebrajski).

W związku z ogłoszonym Rokiem Świętego Jana Pawła II Redakcja *Roczników Humanistycznych* z. 8 postanowiła uaktualnić bibliografię tłumaczeń dzieł literackich Ojca Świętego na niektóre (wybrane) języki obce (francuski, włoski, angielski, węgierski i niderlandzki). Pod uwagę brano następujące utwory literackie (według czasu powstania dzieła): *Renesansowy psalterz* (1938-1939), *Hiob* (1940), *Jeremiasz* (1940), *Pieśń o Bogu ukrytym* (1944), *Brat naszego Boga* (1944-1950), *Pieśń o blasku wody* (1950), *Myśl jest przestrzenią dziwną* (1952), *Kamieniołom* (1956), *Profile Cyrenejczyka* (1957), *Przed sklepem jubilera* (1960), *Narodziny wyznawców* (1961), *Kościół* (1962), *Promieniowanie ojcostwa (misterium)* (1964), *Wędrówka do miejsc świętych* (1965), *Wigilia wielkanocna 1966* (1966), *Myśląc Ojczyzna...* (1974), *Rozważanie o śmierci* (1975), *Odkupienie szuka twego kształtu, aby wejść w niepokój wszystkich ludzi* (1978), *Stanisław* (1978), *Tryptyk rzymski*

¹ *Dzieła Jana Pawła II. Bibliografia publikacji wydanych poza Polską*, oprac. Anna Wolnik i Tomasz Szubiakiewicz (współpr.). Biblioteka Narodowa, Instytut Bibliograficzny, 2005.

² *Przestrzeń słowa. Twórczość literacka Karola Wojtyły – Jana Pawła II*, red. Zofia Zarębianka i Jan Machniak, Wydawnictwo św. Stanisława, 2006, s. 462-464.

(2002). Poczynione kwerendy biblioteczne przyniosły następujące rezultaty w postaci bibliografii tłumaczeń, które podajemy według daty tłumaczenia.

NA JĘZYK FRANCUSKI

1. Wojtyła, Karol. „Chant de la splendeur de l'eau”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
2. Wojtyła, Karol. „La pensée est un espace étrange”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
3. Wojtyła, Karol. „La carrière”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
4. Wojtyła, Karol. „Profils du Cyrénéen”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
5. Wojtyła, Karol. „La naissance des confesseurs”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
6. Wojtyła, Karol. „L'église. Les pasteurs et les sources”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Paris : Cana / Cerf, 1979.
7. Wojtyła, Karol. „Pérégrination aux lieux saints”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
8. Wojtyła, Karol. „Vigile Pascale 1966”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
9. Wojtyła, Karol. „Quand je pense: Patrie”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
10. Wojtyła, Karol (1979). „Méditation sur la mort”. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz, Cana / Cerf, 1979.
11. Wojtyła, Karol. *Frère de notre Dieu. Ecrits sur le théâtre*, Cana / Cerf, 1982.
12. Wojtyła, Karol. *La boutique de l'orfèvre*. Traduit par Koukou Chanska, Cerf, 1983.
13. Wojtyła, Karol. *Poèmes*. Traduit par Pierre Emmanuel et Constantin Jelenski avec la collaboration d'Anna Turowicz. *Théâtre: La boutique de l'orfèvre*. Traduit par Koukou Chanska. *Frère de notre Dieu*. Traduit par Zofia Bobowicz et Jean Offredo. *Ecrits sur le théâtre*. Cana / Cerf, 1998.
14. Jean-Paul II. *Triptyque Romain. Méditations*. Traduit par Agata Kalinowska-Bouvy, présentation par le Cardinal Joseph Ratzinger, avant-propos de Jean Offredo, Cana / Cerf / Fidélité / Fides, 2003.

15. Wojtyła, Karol. *Rayonnement de la paternité. Théâtre*. Traduit par Yves Semen, Cerf, 2004.
16. Wojtyła, Karol. *La boutique de l'orfèvre*. Cerf, 2004.

Opracowała Renata Krupa

NA JĘZYK WŁOSKI

1. Wojtyła, Karol. *Ritratti del Cireneo: poesie 1958* (testi introduttivi Giancarlo Mariani e Franco Cajani, Edizioni GR, 1978 (2. ed. 1983).
2. Wojtyła, Karol. *Pietra di luce*. Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci, disegni di Virgilio Guidi, Libreria Editrice Vaticana, 1979. Seria: Letteraria.
3. Wojtyła, Karol. *Il sapore del pane: poesie*. Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci, disegni di Pericle Fazzini, Libreria Editrice Vaticana, 1979. Seria: Letteraria.
4. Wojtyła, Karol. *Poesie*. 2 vol. (zawiera: I. *Pietra di luce*, disegni di V. Guidi, II. *Il sapore del pane*, disegni di P. Fazzini). Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci. Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 1979. Tytuł alternatywny: *Poesie di Karol Wojtyła da leggere e ascoltare*. 2 ed. 1986.
5. Jawień, Andrzej (Karol Wojtyła). *La bottega dell'orefice: meditazioni sul sacramento del matrimonio che di tanto in tanto si trasformano in dramma*. Trad. Aleksandra Kurczab e Jerzy Pomianowski, Libreria Editrice Vaticana, 1979 (1 ed. di 119 esemplari numerati 1-99; 2 ed. 1979; 5 ed. 1980; 7 ed. 1983; 8 ed. 1986; 9 ed. ampliata 1988; 10 ed. 1991, 11 ed. 1992; 12. ed. 1994; 13 ed. 1997; 15 ed. 2000; 18 ed. 2004; 19 ed. 2005; 20 ed. 2006; 25 ed. 2011).
6. Wojtyła, Karol. *Fratello del nostro Dio e Raggi di paternità. Drammi*, disegni di Salvatore Fiume, commento di Renzo Panzone, Libreria Editrice Vaticana, 1982.
7. Wojtyła, Karol. *Giobbe ed altri inediti: un dramma e sei poesie*. Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci, disegni di Bruno Saetti, Libreria Editrice Vaticana, 1982.
8. Wojtyła, Karol. *Poesie 1939-1978*. Trad. Aleksandra Kurczab, Margherita Guidacci e Salvatore Fiume, a cura di Franco Zagato, San Marco, 1986.
9. Wojtyła, Karol. *Entro nel cuore del dramma...: poesie*. Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci, a cura di Franco Zagato), San Marco libri, 1991.
10. Wojtyła, Karol. *La bottega dell'orefice e altri drammi*. Club della della famiglia, 1991.
11. Wojtyła, Karol. *Poesie*. Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci, a cura di Giuseppe Centore, b.d.w., 1992.
12. Wojtyła, Karol. *Opere letterarie: poesie e drammi*. Libreria Editrice Vaticana, 1993.
13. Wojtyła, Karol (1994). *Poesie*. Trad. Aleksandra Kurczab e Margherita Guidacci, Newton, 1994. Seria: Grandi tascabili Newton.

14. Wojtyła, Karol. *L'opera poetica completa di Karol Wojtyła (Giovanni Paolo II)*, a cura di Santino Spartà, Libreria Editrice Vaticana, 1999 (2. ed. 2011; 3 ed. 2012).
15. Wojtyła, Karol. *Tutte le opere letterarie: poesie, drammi e scritti sul teatro*, presentazione di Giovanni Reale, saggio introduttivo Bolesław Taborski, Bompiani, 2001 (2 ed. 2005; 3 ed. 2011). Seria: Il pensiero occidentale.
16. Wojtyła, Karol. *Il teatro rapsodico: articoli e lettere*, trad. Jadwiga Radzik Lanzetta, presentazioni Domenico Galdieri, Massimo Pedroni e Luca Doninelli, Titi-villus, 2003.
17. Wojtyła, Karol. *Trittico romano: meditazioni*, introduzione e prefazioni di Giovanni Reale, Bompiani, 2003 (2 ed. 2011). Seria: Letteraria straniera.
18. Wojtyła, Karol. *Trittico romano: meditazioni*. Trad. Grażyna Miller, Libreria Editrice Vaticana, 2003. Seria: Letteraria.
19. Wojtyła, Karol. *Le poesie giovanili: Salterio di Davide, Libro slavo, Salterio rinascimentale: Cracovia, primavera-estate 1939*. Trad. e cura Marta Burghardt, presentazione Paolo Martino). Studium, 2004. Seria: Quaderni della Libera università Maria SS. Assunta, LUMSA, Roma; 22.
20. Wojtyła, Karol. *Tutte le poesie*, prefazione di Giovanni Reale, Corriere della sera, 2005.
21. Wojtyła, Karol. *Le mie preghiere; Le mie poesie: l'opera poetica completa con testo originale a fronte*, a cura di Santino Spartà, Newton Compton, 2011. Seria: Grandi tascabili economici.
22. Wojtyła, Karol. *Non c'è paura senza speranza: le preghiere e le poesie del papa che ha cambiato il mondo*. Trad. Grażyna Miller, a cura di Santino Spartà, Newton Compton, 2011 (2 ed. 2011; 3 ed. 2014). Seria: saggistica.
23. Wojtyła, Karol. *Poesie*, a cura di Renzo Sala, disegni di Nani Tedeschi, San Paolo, 2011.

Opracowała Monika Woźniak

NA JĘZYK ANGIELSKI

1. Wojtyła, Karol. *Poezje. Poems*. Trans. Jerzy Peterkiewicz, Wydawnictwo Literackie, 2005.
2. Wojtyła, Karol. *Poezje. Poesie*. Trans. Jerzy Peterkiewicz, Wydawnictwo Literackie, 2011.
3. Wojtyła, Karol. *Poezje. Poesie*. Trans. Jerzy Peterkiewicz, Wydawnictwo Literackie, 2012.
4. John Paul II. *Poems*. Trans. Jerzy Peterkiewicz, Wydawnictwo Literackie, 1998.
5. John Paul II. *Collected Poems*. Hutchinson, 1982.
6. John Paul II. *The place within. The poetry of Pope John Paul II*. New York : Random House, 1979.

7. John Paul II. *The place within. The poetry of Pope John Paul II.* Random House, 1982.
8. Wojtyła, Karol. *The place within. The poetry of Pope John Paul II.* Random House, 1994.
9. Wojtyła, Karol. *The place within. The poetry of Pope John Paul II.* Random House; London : Hutchinson, 1995.
10. Wojtyła, Karol. *The place within. The poetry of Pope John Paul II.* Random House, 2000.
11. John Paul II. *The jeweller's shop : a meditation on the sacrament of matrimony passing on occasion into a drama.* Random House, 1980.
12. Wojtyła, Karol. *The jeweller's shop : a meditation on the sacrament of matrimony passing on occasion into a drama.* Ignatius Press, 1980.
13. John Paul II. *The jeweller's shop : a meditation on the sacrament of matrimony passing on occasion into a drama.* Hutchinson 1980.
14. John Paul II. *The jeweller's shop.* Samuel French, 1988.
15. Wojtyła, Karol. *The jeweller's shop : a meditation on the sacrament of matrimony passing on occasion into a drama.* Ignatius Press, 1992.
16. John Paul II. *Easter vigil and other poems.* Hutchinson, 1979.
17. John Paul II. *Easter vigil and other poems.* Random House, 1979.
18. John Paul II. *Easter vigil and other poems.* Libreria Editrice Vaticana, 1979.
19. John Paul II. *Easter vigil and other poems.* Arrow Books, 1979.
20. John Paul II. *Roman triptych : meditations. Tryptyk rzymski: medytacje.* Trans. Jerzy Peterkiewicz, Wydawnictwo Literackie, 2003.
21. John Paul II. *Roman triptych : meditations.* USCCB, 2003.
22. Wojtyła, Karol/ John Paul II. *Roman triptych: meditations.* Catholic Truth Society, 2003.
23. Wojtyła, Karol/ John Paul II. *Collected Poems / Roman triptych.* Wydawnictwo Biały Kruk, 2003.
24. John Paul II. *Roman triptych: meditations.* Trans. Jerzy Peterkiewicz, Wydawnictwo Literackie, 2005.

Opracowała Cecylia Galilej

NA JĘZYK WĘGIERSKI

1. János Pál pápa. *Az aranyműves boltja. Elmélkedés a házasság szentségéről, olykor drámai fordulatokkal.* Trad. Balássy Péter. Agapé Kršćanska sadašnjost, 1989.
2. János Pál pápa. *A mi Urunk testvére.* Trad. Gimes Romána. Európa Kiadó, 1991.
3. János Pál pápa. *Római triptichon: elmélkedések.* Trad. Zsille Gábor et Thullner Zsuzsanna. Új Ember, 2003.

Opracował Máté Kovács

NA JĘZYK NIDERLANDZKI

1. Wojtyła, Karol. *De winkel van de juwelier*. Vert. Frans van Dooren, met inl. door Michiel van der Plas, Kwadraat, 1996.
2. Johannes Paulus II. *Als ik vaderland zeg: gedichten en gedachten*. Vert. en red. Genade van Itterbeek-de Lille, Altiora / Omniboek, 1981.
3. Johannes Paulus II. *Romeinse triptiek*. Vert. Gerard Rasch, De Prom, 2003.

Opracował Marcin Polkowski

Jak się zatem okazuje, działalność przekładowa związana z tłumaczeniem dzieł literackich Karola Wojtyły/Jana Pawła II istnieje od początku jego pontyfikatu i utrzymuje się mniej więcej do czasu Jego śmierci (najdłużej we Włoszech jeszcze przez pierwszą dekadę XXI wieku). Zainteresowaniem cieszą się najbardziej popularne utwory: poezje, sztuka *Przed sklepem jubilera*, dramat *Brat naszego Boga* i poemat *Tryptyk rzymski*. Pozostałe dzieła, np. młodzieńczy zbiór wierszy *Renesansowy psalterz*, dramat *Hiob*, cykl poetycki *Profile Cyrenejczyka*, *Promieniowanie ojcostwa (misterium)*, *Myśląc Ojczyzna...*, poemat *Wigilia wielkanocna 1966*, są wydawane rzadziej. Najwięcej przekładów dokonano we Francji. Opublikowano tam: poezje, *Brat naszego Boga*, *Pieśń o blasku wody*, *Myśl jest przestrzenią dziwną*, *Profile Cyrenejczyka*, *Przed sklepem jubilera*, *Narodziny wyznawców*, *Kościół*, *Promieniowanie ojcostwa (misterium)*, *Wędrówka do miejsc świętych*, *Wigilia wielkanocna 1966*, *Myśląc Ojczyzna...*, *Rozważanie o śmierci*, *Tryptyk rzymski*. We Włoszech wydano: poezje, *Renesansowy psalterz*, *Hiob*, *Profile Cyrenejczyka*, *Przed sklepem jubilera*, *Promieniowanie ojcostwa*, *Brat naszego Boga* i *Tryptyk rzymski*. Wersje anglojęzycznych – wydanych w Polsce, Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych i w Rzymie – doczekały się cztery teksty (kilkakrotnie wznawiane): poezje, *Przed sklepem jubilera*, *Wigilia wielkanocna 1966* i *Tryptyk rzymski*. Na Węgrzech opublikowano jedynie trzy pozycje literackie: *Przed sklepem jubilera*, *Brat naszego Boga*, *Tryptyk rzymski*. Podobnie też na język niderlandzki przetłumaczono trzy utwory: *Przed sklepem jubilera*, *Myśląc Ojczyzna...* i *Tryptyk rzymski*. Podsumowując to zestawienie tłumaczeń dzieł literackich Ojca Świętego, można stwierdzić, że Jego twórczość – obfitująca w wiele cennych refleksji metafizycznych, egzystencjalnych, artystycznych itp. – nie jest w Europie i na świecie w pełni poznana i doceniona. Trzeba jednak wyrazić radość z faktu, że tyle dzieł zostało już przetłumaczonych, i mieć nadzieję, że kolejnych przekładów dzieł Papieża będzie coraz więcej.

Pragniemy wyrazić słowa podziękowania dr. Mirosławowi Stasiło z Uniwersytetu Wileńskiego, który zadał sobie trud wyszukiwania tłumaczeń dzieł literackich Karola Wojtyły/Jana Pawła II na język litewski. Jak się niestety okazało, takich tłumaczeń nie ma.

*Zebrała i komentarzem opatrzyła
Cecylia Galilej*

Instytut Językoznawstwa KUL

e-mail: cgalilej@kul.lublin.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6379-9361>